

(Utdrag fra boken Norge på terskelen, Oslo, desember 2000

(<http://www.skagestad.info/BokNorgePaaTerskelen2000.pdf>), s.117-118)

Klientsamfunnet kom fra 1980-tallet gradvis i bruk som betegnelse på den form som den norske **forvaltningsstat** med dens avlegger **velferdsstaten** var i ferd med å anta mot slutten av det 20. århundre. Avløste raskt det håpløst belastede fy-ord **formynderstaten**. Klientsamfunnet er blitt vår tids mest fremtredende eksempel på spenningsfeltet -- og motsetningene -- mellom nasjonsbyggingsprosjektet og de liberale forestillinger om enkeltindividets frihet, integritet og menneskeverd. Få har beskrevet dette bedre enn idéhistorikeren *Trond Berg Eriksen* i hans bidrag til boken Norge ad notam (Oslo, 1992), så la oss like godt sitere ham:

"Konsentrasjonen om nasjonens frihet har vendt oppmerksomheten bort fra den enkeltes frihetsbetingelser. Sosialdemokratiet dyrket frem en samfunnsmakt som hverken hvilte på vold eller penger, men på mektige omsorgsprofesjoner som har bidratt til å demontere den enkeltes frihet til å velge og individets prinsipielle ansvar for sitt eget liv. Et forvaltningsspråk som er fylt av omsorgsklisjéer, behandler ikke lenger borgeren som et selvstendig vesen, men som en passiv kandidat til å motta stønader eller annen handsaming fra et rikt differensiert felt av bistandsprofesjoner. Karakteristisk for denne retorikken var forvandlingen av det gamle "klassefradraget" i barnefamilier til "barnetrygd". Ingen anstrengelse spares for å fremstille staten som en omsorgsfull venn og en glad giver. Spredningen av disse talemåtene har vært sosialdemokratiets spesielle ansvar og har vært deres bidrag til å bryte ned det liberale demokratiet både som idé og virkelighet".

Å demontere klientsamfunnet står ikke på den politiske dagsorden ved overgangen til et nytt årtusen, og vi kan bare glemme å rekke å få dratt igang en debatt om spørsmålet (se også **Tabuforestillinger**). Et slikt prosjekt er for stort selv for **Verdikommisjonen!**